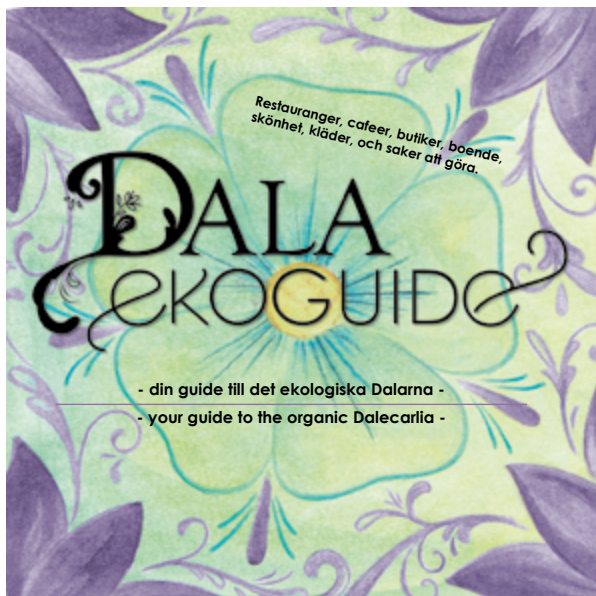

GÄVLE-DALA NATUR

Omslag till Dala eko-guide

Äntligen dags för DALA EKO-GUIDE

Dala Ekoguide listar ekologiska aktörer runt om i Dalarna. Här finns caféer, restauranger, skönhet, kläder, boende, saker att göra och butiker. Boken är till för dig som söker efter ett ekologiskt utbud i din närhet, men också för dig som besöker Dalarna.

Den 30 april släpps boken Dala Ekoguide. Det kommer att ske på Coop Norra Backa i Borlänge klockan 14-19. Kom gärna dit och visa ditt engagemang, träffa oss som har gjort boken och passa på att få ditt eget exemplar (gratis).

Böcker kan beställas via ekoguide2015@gmail.com för 20 kr + porto. Den kommer även att finnas hos vissa turistbyråer.

/Anja & Elina
www.dalaekoguide.se

Klimatutbildning Pol till pol!

26 april kl 10-16, Järvsö

Föreläsning av rikskansliets klimat-sakkunnige "Hur löser vi klimatkrisen? Senaste nytt från forskningen och politiken" och klimatguidning i parken Järvzoo m.m. Anmälan till reg. kansliet senast 22 april. Se inbjudan på:

<http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Den 18 juli blir det Klimatdag på Järvzoo med föreläsning av bl a Pär Holmgren och info-stationer om Pol till pol med tips på vad man själv kan göra för att mildra klimatkonsekvenserna. Även roliga barnaktiviteter. Samtidigt firar Rovdjurscentret De 5 Stora 10-årsjubileum. Du som vill vara med och informera denna dag får gratis inträde för hela familjen och lättare lunch. Då vill vi att du ska ha gått utbildningen i april. Välkommen!

Linnea och Amanda på klädbyttardag

KLÄDBYTARDAGAR

Vi är med på Sveriges största klädbyttardag! Lämna in hela och rena plagg, få kuponger och välj nya. Det är en rolig, social och gratis aktivitet som ger miljönytta. Se mer på:

www.naturskyddsforeningen.se/kladbyttardagen

Alla datum för klädbyttardagar finns i kalendariet sid. 6

LEDARE

Vårpromenad!

Strålände sol från en helt blå himmel och flera plusgrader. Bestämde mig för att göra en skogs promenad genom gammelskogen.

Upptäckte snart den tretåiga hackspettens tvärgående barkspår på den döda gammelgranens stam. Insektslarverna lockade den säkert hungriga hackspetten. På en omkullfallen granstam hade ekorn haft flera måltider. Resterna av flera grankottar låg tydligt uppradade på stammen.

Njöt av skogens tysthet men svaga vindsus i trädkronorna var behagliga för örat. Snart hördes porlet från smältvatten som sökte sig till närmaste bäck. I bäckens kristallklara forsande vatten sträckte näckmossans långa trådar ut sig. Det är lätt att förstå tidigare människors liknelse med näckens hår. Lite längre bort på den nu snöbefriade stigen växte den stiliga palm mossan och kransmossan lyste vackert grön i sin fuktighet.

Fortsatte min vandring på den nu snöfria stigen. Kom snart under en hackspettsmedja. På marken låg en stor mängd urhackade grankottar, som den större hackspetten behandlat för sitt frösök.

Flera lågor (fallna döda stammar) längre bort längs stigen var angräpnade av vedsvamparna klibbticka, björkticka och vintermussling. Svamparna mjukar upp cellulosan och ligninet så att insektslarver, mossor och lavar kan sönderdela trädstammarna som blir näring åt nya levande träd.

Långt borta i den tysta skogen hörs en domherres mjukt, flöjtande "dju". Några koltrastar varnar i närheten och från en rotvälta dyker en gärdsmyg snabbt upp och försvinner in i skogens dunkel.

Promenaden avslutas och min tanke är att dagens relativt tysta skog om några veckor kommer att kännetecknas av en härlig fantastisk sång kör när trastarna, bofinkarna, trädkryporna och hackspettarna kommer igång med sina typiska ljud när solen står ännu högre på himlen än idag. Fågelvåren är efterlängtat av mig och många andra!

Per-Olof Erickson
Medlem i Naturskyddsföreningen

Glöm inte länsstämmorna!
11 april i Hofors och 25 april i Säter

NYA NATURRESERVAT

I Gävleborgs län finns ca 171 områden som är skyddade som naturreservat. Trollska skogar, vackert karga kustlandskap, fågelsjöar, utsiktsberg och vildmark. Dessa är nya:

- Stora Blyberget (nytt) Bollnäs
- Trollberget (nytt) Ockelbo
- Blacksås (utökning) Hudiksvall
- Hästmyrberget (utökning) Nordanstig

"Hitta ut"

Länsstyrelsen i Gävleborg har gett ut skriften "Hitta ut" med tips på 29 utflykter.

<http://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/>

I Dalarnas län finns ca 274 skyddade områden. Veksjömyren i Älvdalen är ett nytt naturreservat. Läs mer:

www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturreservat

Natursnokarna på Naturmorgon

Naturmorgons fältreporter Joacim Lindwall gav sig ut i skogen i Västbyggeby utanför Gävle för att spåra i snön. Och han spårade rätt på ett gäng naturintresserade barn från Natursnokarna, Naturskyddsföreningens barn- och familjeverksamhet, och deras ledare Bibbi Engberg och Mirja Hagström. Läs mer på:

<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/495054?programid=1027>

KONTAKTA NATURSKYDDSFÖRENINGEN GÄVLE/DALA

Kansli Gävle-Dala, Strandg. 10, 792 30 Mora, tel 0250-166 33, 070-273 91 55, kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Dalarna, <http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>, www.facebook.com/naturskyddsforeningen.dalarna

Naturskyddsföreningen Gävleborg, <http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se>, www.facebook.com/naturskyddsforeningenigavleborg

Lägg ner planerna på Sälens flygplats!

Att planera för en flygplats med beräknat ökat flygande och därmed ökade utsläpp av växthusgaser är helt absurt. Naturskyddsföreningen i Dalarna anser att planerna på en flygplats i Sälén ska läggas ned helt. Läs hela yttrandet på:

<http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>

Foto Peter Turander

SMULTRONSTÄLLET

Rövarbergsgrottan i Mora

Rövarberget med sin välkända grotta är ett av Dalarnas förnämsta naturområden. Rövarberget är fortfarande ett intakt, funktionellt och sammanhängande landskap som inte är sönderplottat av hyggen och vägar. Andelen gammelskog med gott om lågor och döda träd är imponerande. Det är också en fantastisk variation i landskapet med raviner, klippbranter, källor, diabasinslag och olika isavsmältningsfenomen omkring och väster om sjön Sexan, vilket tillsammans ger området en intressant och dramatisk topografisk prägel. Många rödlistade djur och växter finns i området.

Bergsområdet är högt beläget. På en välvd myr söder om Tvonnet ligger en vackert utformad vattendelare där vatten avrinner åt två olika håll, men det hamnar ändå på samma ställe! Vattnet som rör sig ner mot Sexan åt väster går delvis genom kraftigt manlavs- och garnlavsbehängd skog. Sexan rinner sedan intressant nog norrut till Ljusnan, och inte ner mot Orsajön och Siljan.

Området är oskyddat men en reservatsbegäran har nyligen skickats in till länsstyrelsen.

/Bengt Oldhammer

Bild från prisutdelningen

MILJÖNÄRVÄNLIGA EDSBYNS BIBLIOTEK

Edsbyns bibliotek blev först i Ovanåkers kommun med att få kommunernas och Avfall Sveriges nya märkning "Miljönär-vänlig". Det är en märkning som visar på en verksamhet som gagnar miljön genom att verka för att laga, låna och återanvända.

– Edsbyns bibliotek är en låneverksamhet som uppmuntrar och inspirerar till smart och hållbar konsumtion. Här finns allt man kan behöva utan att behöva köpa nytt. De upplåter även yta för andra evenemang som minskar mängden avfall och ökar återanvändning, t ex Leksaks- och Klädbytardagar, säger Linda Jonsson, informatör på Borab.

I Sverige återvinner vi mer än 99% av hushållens avfall som energi eller material, problemet är att det genereras för mycket avfall – i snitt ca 460 kg avfall per person och år i Sverige, totalt 4 400 000 ton sopor. Inom EU slänger vi varje år ca 2,5 miljarder ton totalt! Om vi staplar detta motsvarar det en sträcka fem gånger så lång som avståndet mellan jorden och månen.

- På Leksands bibliotek kan man låna fröer!

Svantes föredrag filmat

Svante Axelssons föredrag "Vår tid är nu" finns filmat på: <http://www.studieframjandet.se/Hitta-dittintresse/Miljo--samhalle/Om-stallning/cafeplanet/Forelasning-Svante-Axelsson-/> Den 16 april kommer han "live" till Bollnäs – missa inte det!

FRAMTIDS VECKAN

Framtidsveckan startade i Söderhamns kommun 2009 av Omställning Söderhamn och Studieförbundet. Den spred sig sedan till hela Hälsingland och vidare till hela Gävleborg.

Nu genomförs Framtidsveckan ideellt och i Gästrikland. 2015 sker aktiviteter i Sandviken och Gävle. Intresserade arrangörer i Ockelbo och Hofors är varmt välkomna att höra av sig så vi kan göra en Framtidsvecka för hela Gästrikland igen kommande år. Håll utkik efter lokala blad och hemsidor.

Många aktörer i kommunerna bidrar på olika vis till Framtidsveckan. Men framför allt byggs och genomförs hela veckan utifrån ett fantastiskt engagemang från en rad privatpersoner, ideella organisationer och företag som inser allvaret och vill vara med och skapa en hållbar framtid för våra barn och barnbarn – det är för dem Framtidsveckan behövs!

Mer info på:

www.omstallningagastrikland.se

och Facebook "Framtidsveckan i Gävle"

Kontaktperson: Denise Fahlander

nizanfahlander@gmail.com, 070-646 10 42.

- Jantefestivalen – en del av Framtidsveckan
23-25 april Gävle

Förra årets premiär av Jantefestivalen blev en succé med sammanlagt över 3000 deltagare. Årets tema är identitet och ledorden är Våga! Humor! Övåntat!

Kontakt: Michael Muller 026-15 59 68, 070-647 91 80, michael.muller@regiongavleborg.se

Ta dina pengar från fossilindustrin

På www.fairfinanceguide.se kan du enkelt se hur din bank tar hand om dina pengar och planeten. Kanske läge att byta bank?

Skogen som klassrum!

Anmäl att din skola vill ha gratis fortbildning i utomhuspedagogik till marta.berg@naturskyddsforeningen.se

Med en enkel tulipan på båttvättarda'n!

Gifter från båtbottenfärger sprids i vattnet och skadar både djur och alger. Och det sjuka är att många målar helt i onödan. Om båten ligger i Östersjön eller i någon insjö finns det smartare sätt att hålla båtbotten ren.

För att göra något åt problemet startade Naturskyddsföreningen, tillsammans med Svenska båtunionen, Skärgårdsstiftelsen och Sportfiskarna, projektet Ren båtbotten utan gift. Läs broschyren "6 sätt att slipa bottenmåla" eller se på www.batmiljo.se Sprid gärna filmen!

På www.toptensverige.se finns de effektivaste elmotorerna till fritidsbåtar listade. Allt för ett miljövänligare båtliv!

1000
Nya medlemmar

Naturskyddsföreningen i Gävleborg har mellan år 2013 och 2014 ökat med 625 eller nästan 12%. Totalt 5 894 medlemmar 2014. Naturskyddsföreningen i Dalarna har ökat med 1422 eller drygt 22%. Totalt 7 867 medlemmar 2014. I landet är vi nu 221 000 medlemmar!

RAPPORTERA
DITT FAVORITTRÄD

Under Naturvänliga veckan, 4-10 maj 2015, kommer föreningen att uppmana allmänheten att utse sitt eget favoritträd. Nästan alla har ett favoritträd - det kan vara ett stort, grovt, högt, gammalt, ihåligt, knotigt träd, ett klätterträd, vådräd eller kanske ett träd med märkliga former. Trädet rapporteras in på:

www.naturskyddsforeningen.se/favoritträd/

Vi länkar också till "Trädportalen" <http://www.tradportalen.se> för skyddsvärda träd, gamla, grova eller hålträd, både levande och döda som är viktiga för många fåglar, insekter, svampar, mossor och lavar. Per Bengtson kommer att berätta om favoritträd i SVT Gomorron Sverige 5 maj.

HANDLA FÖR FRAMTIDEN

5 maj kl 9-16, Galaxen i Borlänge

Hur kan förändringar av konsumtions-, produktions- och vanemönster minska miljö- och klimatpåverkan och bidra till en hållbar utveckling? Johan Kuylenstierna, chef för Stockholm Environment Institute, är moderator för seminariet.

Kostnad: 695 kr + moms/person Studenter 328 kr + moms/person. Ange kod: Student Anmälan senast 22 april.

www.energiintelligent.se

Tack alla som svarade på vår medlemsenkät!

- 758 svarade, något fler i Gävleborg.
- 75% är mycket eller ganska nöjda med sitt medlemskap, endast 0,8% ganska missnöjda.
- De flesta får information via Sveriges Natur (nationellt), Gävle-Dala Natur och e-nyhetsbrev (regionalt) samt enskilda mailutskick (lokalt). Flera var fascinerade över hur många info-kanaler som finns.
- Största andel svarande ville ha utbildningar om naturen i sin närhet, följt av Handla Miljövänligt, solenergi och biologisk mångfald. Även kemikalier och mat & jordbruk lockar.
- Bland nätverk (intressegrupper) var det flest intresserade av skog, hållbar samhällsutveckling, fåglar och solenergi.
- De flesta vill delta i aktiviteter, men några kan också tänka sig att hjälpa till att arrangera, fixa fika, affischera, sprida info via sociala medier och fotografera till exempel. Mycket värdefullt!

Mer detaljer, som vad de svarande är mest stolta över att föreningen gjort, och vinnarna av biobiljetter/böcker finns på resp. länsförbunds hemsida.

Alla medlemmar kan registrera sin e-postadress och/eller anmäla sig till ett nätverk via Min sida på:

www.naturkontakt.se

eller till det regionala kansliet. Ibland lägger vi även ut uppdrag på www.volontarbyran.org

OPERATION GIFTFRIFÖRSKOLA

Mer än en tredjedel av Sveriges kommuner, 99 stycken, agerar för att få bort gifterna från förskolorna. Det är det positiva resultatet av Naturskyddsföreningens arbete med "Operation Giftfri Förskola".

I Gävleborgs län har Gävle och Ovanåkers kommuner, enligt föreningens enkät, påbörjat arbetet med att göra förskolorna giftfria. Även i Dalarna, Ludvika, Leksand och Mora kommuner.

Vi vet också att Falu kommun arbetar med frågan, men de har inte besvarat denna enkät. I Borlänge är den fria förskolan Ängsklockan ett mycket gott exempel på bra arbete för att minska barnens exponering för miljögifter.

Det är förstås glädjande, men vi hoppas att fler kommuner och framför allt myndigheter tar sitt ansvar för att minska barnens exponering för miljögifter. Läs mer på:

www.naturskyddsforeningen.se/giftfriforskola

Omslag till Lars Niklassons bok Furan i fjälldalen

FURAN I FJÄLLDALEN

Jag har skrivit en bok om en gammal fura som har språkat med mig och visat sin oro över hur människor hanterar skog och natur. Det är en del skogshistoria invävt och en del berättelser och händelser från dalen där furan står, Fuludalen.

Boken är på 80 sidor och säljs av mig.

Hälsar Lars Niklasson, Orsa,

mail: grundsillre.lani@tele2.se, telefon: 0250-425 66

KALENDARIVM APRIL-JUNI

LOKALA AKTIVITETER
VÄLKOMMEN ATT DELTA PÅ ALLT!

- KLÄDBYTARDAGAR**
- 9 april • **RÄTTVIK** - Arkeologi i Rättvik. Torsdag 9 april kl 19.00 - Rättviks Kulturhus. En arkeologifärd tillsammans med hembygdsföreningarna i Rättvik, Boda och Öre. Maria Lannerbro "länsarkeologen" kommer och talar om arkeologiska undersökningar och fynd i Rättvik och att allmänheten ska kunna ta med och visa upp vad de eventuellt har hittat i skog, mark och trädgårdsland. kp Margareta Wikström 070-66 87 146
- 11 april • **MALUNG/SÄLEN** - Skidtur i Tandövala naturreservat - Gå på skidtur i skogen med Ingela som leder oss runt i naturreservatet. Har vi tur kan vi få se björnsår från någon nyvaken björn! Fika medtages! Anmälan till Ingela innan 1 april på telefonnummer 070-528 40 21
- **GYSINGE** - Föreläsning Kemikalier i barns vardag - så kan du minska gifterna kl 15 på Färnebofjärdens naturum.
- 12 april • **LEKSAND** - Utflykt till Skörolsmyrans Naturreservat! Välkomna med på nya stigar i trevligt sällskap! Samling för samäkning vid Kulturhusets parkering i Leksand, kl 10:00 eller kl 10:15 vid Åhls kyrka. Kontaktperson: Åke Tidigs Telefon 076-8247329
- 13 april • **MORA** - Tyg eller otyg? Föreläsning om textil och miljö. Plats: Mora Folkhögskola, kl 13:00 - 14:00 Kontaktperson Lillian Lundin Stöt. Telefon 070-273 91 55
- 14 april • **BORLÄNGE** - Studiebesök på värmekraftverket Bäckelund tisdag kl 18-20. Kontaktperson Torbjörn Thalén 070 565 31 23
- **Avesta** - Öppet medlemsmöte på ABF. Tid meddelas på webben och på Facebook-sidan
- 16 april • **BOLLNÄS** - Vår tid är nu! Föreläsning av Svante Axelsson. Bollnäs Bibliotek! Kl 19?
- 18 april • **GÄVLE** - Klädbytardag på Söders Källa, vi byter även saker, planter, frön. Ta med 5 st hela och rena saker att byta till något annat. Inlämning från kl 11. Byte 12-15. S Kansligatan 22.
- **EDSBYN** - Leksaks- och klädbytardag Edsbyns Bibliotek, Hörsalen. Kl 12.00 Inlämning av plagg sker mellan kl 12-13, och byte av plagg kl 13-15. I väntan på att du ska få byta kläder kan du fika ekologiskt, se på utställningar, lyssna på föreläsningar, tävla i klädquiz, lyssna på musik och umgås. Arr: Lions, Borab, Ovanåkers kommun och Naturskyddsföreningen Voxnaden. Om man endast vill skänka kläder kan man göra det till biblioteket fredag den 17 april. Kontakt: Stefan 070-55 22 162, Linda 073-275 46 88
- **LUDVIKA** - Klädbytardag i Ludvika. Inlämning av max 5 plagg/skor 10:30 - 12:00. Byte 13:00 - 14:30. Studieförbundet Vuxenskolan, Storgatan 15 vän 2. Info: Kerstin 073 - 52 95 335, Ola 070 - 62 17 314. Välkomna!
- **FALUN** - Klädbytardag kl 11-14 Lämna in max fem hela och rena plagg (inga barnkläder) som du har tröttnat på och välj fem nya. Kläderna lämnas in torsdag eller fredag samma vecka. Torsdag 16/4 och fredag 17/4 kl 17-19 inlämning av kläderna Plats: Rosa kyrkan (hörnet Nybrogatan/Garvaregatan) Kontaktperson: Christine Riedwyl, 070 29 55 160, Eva Allhed, 076 3672356
- **MORA** - Klädbytardag - bytt är nytt! Folkhögskolan: Lör kl 11-14, inlämning torsdag och fredag 16-17 april kl. 16-18 eller under lördagen. Obegränsad inlämning, men du får max 10 kuponger. Fikaservering. Det som blir över tas till skolans loppis sista april. Kontakt: Berit Zetterqvist 070-646 89 67. Rosa Huset: Lör kl 16-22.30. Inlämning samma tid på fredagen. Obegränsad inlämning. Kafé. Det som blir över går till secondhand. Kontakt: Pia Fältgårdh 0250-266 35
- **ORSA** - Klädbytardag i Kyrkbyskolans matsal 12.00-14.00. Inlämning av kläder 11.30-12.00. Kontakt Birgitta Blomberg Quintino 076 7862150
- **VANSBRO** - Klädbytardag i Dala-Järna se lokalannons el. tel. Ulla 076 -130 30 27
- **LEKSAND** - Klädbytardag. Kontakt marianne.sellner@studieförbundet.se, 0247-131 35

- 18 april • **SÄTER** - Fågel morgon Samling vid Biblioteket kl. 05.00
- 19 april • **RÄTTVIK** - Vår fågelexkurs - Samling Torget Rättvik kl 8.00 Samäkning Ta med fika och kikare om du har, annars finns det att låna. Kontaktperson: Christer Larsen tel. 070-306 46 19
- **ORSA** - Skidutflykt på Koppången kl 08.00 Samling vid biblioteket 09.00. Heldag. Ta med matsäck. Samarr med Friluftsrådet. Kontakt: Lotta Stålkint 0706-285 085
- **FALUN** - Natursnokarna. Naturutflykt med barn och föräldrar. Vilka vårfåglar har kommit? Vi lyssnar och tittar. Ta med eget fika och kikare om du har. Kl. 10.00-12.00. Samling vid P till Rottneby Naturreservat. Kontaktperson: Eva Bååth Holmqvist, 070-355 11 98.
- 21 april • **RÄTTVIK** - Ores flora Tisdag kl 18.30 - Biblioteket i Ore Föredrag med botanisten Gunnar Hagelin. Samarr. med Vuxenskolan, Ore Hembygdsförening och Ore Bibliotek
- 25 april • **MORA** - Fågelskådning på Sollerön med Bosse Präst Samling vid Sollerö kyrka kl 8.00. Ta med stövlar och matsäck. Kontaktperson: Hans Persson 0250-211 75
- 26 april • **MALUNG/SÄLEN** - Bombmurkla vid Eggarnas naturreservat - Tillsammans med kunnige Sebastian Kirppu letar vi efter den sällsynta svampen bombmurkla som växer i Eggarnas naturreservat och njuter av vårtecken. Fika medtages! Samling 10:00 vid sjukstugan i Malung, avslut cirka 14:00
- **Avesta** - Utflykt till Tyttbo Välkomna med på utflykt till Tyttbo och Färnebofjärdens nationalpark. Guidad tur i naturen med avslutning vid brasa i vindskydd. En utflykt lämplig för både stora och små. Anmälan görs till kontaktperson: Kristina Hallin, 070-345 01 47, kristina.hallin@spray.se
- **GAGNEF** - Österfors Samling kl 8.00 ICA Gagnefshallen På vårarna är det ofta mycket svanar, gäss och tranor på Österforsåkrarna. I skogen runt Gråda kanal sjunger trastar och kanske vårens första lövsångare. Kontaktperson: Pelle Florell 0241-61 590
- **ORSA** - Slutet av april 07.00-11.00 Fågelskådning och ringmärkning. Lindängets fågelområde vid fågelplattformen. Dag: se annons i Orsakompassen. Samarr med fågelklubben. Kontakt: Per Ax 070 3068977
- **MALUNG/SÄLEN** - Början av maj - Natursnokarna Vi går ut och letar efter vårtecken! Se hemsidan för mer info.
- 2 maj • **ORSA** - Naturvård på våra ångar Lundins ång. Vi hjälps åt att städa och röja. Samling på resp ång kl 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375, Håkan Rundström 070 6651385
- 3 maj • **ORSA** - Allmogekåren på Brantudden vid småbåtshamnen. Vårbruk. Samling 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070-2455375
- 6 maj • **HANEBO** - Städkväll vid stugan på Kölberget Efter städningen fikar vi och beskådar den vackra utsikten över Myckelängarna. Vi träffas vid ICA parkeringen för samäkning 18:00. Ta med fika! Kent 0278 650919 / 0703501992
- 9 maj • **HUDIKSVALL** - Håsta ång, kl.13 Vi hjälps åt med vårskötsel. Kontakt Sven Carlberg 0650-59 52 89.
- **ORSA** - Naturvård på våra ångar Brändan Åberga Vi hjälps åt att städa och röja. Samling kl 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375, Håkan Rundström 070 665138
- **SÄTER** - Möt våren i Säterdalen En vandring tillsammans med Dalarnas Botaniska Sällskap. Samling vid Bibliotek kl. 10.00.
- **AVESTA** - Kommunens föreningsmessa på Folks Park för alla nyinflyttade.
- **MORA** - Utflykt till jätteträd Urskogsmiljö med jättegrenar vid Näcksjövårdens naturreservat. Kanske gör vi ett stopp vid PrästvalLEN med tillhörande naturskog vid Vallberget. Samäkning från Kajen kl 9. Ca 5 timmar så ta med rejält med matsäck. Kretsen bjuder också på kolbulle. Ledare: Bengt Oldhammer. Kontaktperson: Ulf Jernberg 070-176 37 89

9 maj	<ul style="list-style-type: none"> • RÄTTVIK - Fågelskådningens dag vid Limsjön Samling Torget kl 7.00 Samäkning Ta med fika och kikare om du har, annars finns det att låna. Kontaktperson: Christer Larsen tel. 070-306 46 19 • Fågelskådningens Dag Se även http://www.sofnet.org/glof/ och http://www.dofnet.se/ 	23 maj	<ul style="list-style-type: none"> • SÄTER - Pingstafestonsvandring Solvarbo-Säterdalen Dalatrafiks buss nr. 212 går från Säter kl. 9.00 för 26 kr. Samling vid Bystugan i Solvarbo kl. 9.30. I samarbete med Sätters Hembygdsförening • ORSA - Naturvård på våra ångar Grafskänget Skattungbyn Vi hjälps åt att städa och röja. Samling på resp äng kl 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375, Håkan Rundström 070 6651385
10 maj	<ul style="list-style-type: none"> • GAGNEF - Fågelskådningens dag Limsjön, Leksand Samling kl 8.00 ICA Gagnefshallen Vi besöker den bästa fågellokalen som finns i Gagnefs närhet. Här finns dessutom fyra fågeltorn med grusade gångvägar mellan dem. Tänk på att det kan dra kallt i tornen. Kontaktperson: Åke Tidigs 0241-30 456, 076-82 47 329 • BORLÄNGE - Fågelskådningens dag tillsammans med Tunabygdens fågelklubb. Samling vid fågeltornet kl 7.00 vid Vassjön, Sör Amsberg. Kontaktperson Lars-Erik Nilsson 0243- 22 37 47 • MALUNG/SÄLEN - Fågelskådningens Dag Samling vid sjukstugan i Malung 07:00 • VANSBRO - Fågelskådningens dag 10 alt. 17 maj Morgonvandring i Storbryhagen tillsammans med fågelklubben Vingarna. Se lokalannons eller tel. Ulla 076-130 30 27 	<ul style="list-style-type: none"> • ÄLVDALEN - Nationalparkernas Dag vid Fulufjället Tips! Föredrag om humlor och dagfjärilar på Fulufjällets Naturum samt guidning efteråt. Möjlighet att köpa något att äta, men ta gärna med matsäck också. Läs mer på www.fulufjallet.se om hur du tar dig dit, tider, servering m.m. 	
11 maj	<ul style="list-style-type: none"> • VOXNADALEN - Exkursjon vid örattjärnsbäcken Vi kollar vad som finns i markerna vid Örattjärnsbäcken ner mot Bursjöbergets naturreservat. Samling Norra Torget, Edsbyn Kl 09.00 för samäkning. Stadiga skor då terrängen är svår. Ev. sätter vi upp några fågelholkar. Kontakt: Stefan P 070-55 22 162, Hans 0271-226 68 • LEKSAND - Utflykt naturreservatet Sättra Hasselskog Samling Kl 8.00 vid Kulturhus-P eller 8.15 vid Bragehall. • FALUN - Vårfagning och humlespaning Vi räfsar det gamla gräset på föreningens äng, röjer buskar och ser över hässjevirket. Vi spanar också efter de humlor och bin som förhoppningsvis yrvakat har börjat surra. Ta med fika. Vi har redskap, men behöver flera insekts håvar. Ängen kallas Göras Kalles täkt och ligger i Sågsbo, utanför Bjursås. Samling på "postenparkeringen" bakom Restaurang Hammars för samäkning kl 09.30 eller anslut på plats kl 10. Kontaktperson: Mattias Ahlstedt, 0730 39 54 61, mattias.ahlstedt@naturskyddsforeningen.se 	<ul style="list-style-type: none"> • 24 maj GAGNEF - Mojesjön runt Samling Moje bystuga kl 6.00 Åter dags för den traditionella vandringen runt Mojesjön när äntligen fågelkören har blivit fulltalig. Stigen i lövskogen på östra sidan är ofta blöt, så ta på stövlar eller kängor. Kontaktperson: Ragnar Nyberg 0241-61 282. • FALUN - Natursnokarna Naturutflykt med barn och föräldrar. Vi letar djur i och vid vattnet. Ta med eget fika. Kl. 10.00-12.00. Samling vid P till Rottneby Naturreservat. Kontaktperson: Eva Bååth-Holmqvist, 070-355 11 98. 	
12 maj	<ul style="list-style-type: none"> • NORDANSTIG - Fågelvandring (ca 3 km) till havet i det natursköna området längs Harmängersån och stränderna runt Ornskarpen. Samling vid reningsverket i Strömsbruk kl 18.00 Upplysningar: Ragnar Svensson, tel 0652-320 29 	<ul style="list-style-type: none"> • 28 maj AVESTA - Utflykt till Bjurforsbäckens Naturreservat Mer info på hemsidan och fb-sidan. Kontaktperson: Kristina Hallin, kristina.hallin@spray.se / 070-345 01 47 	
16 maj	<ul style="list-style-type: none"> • VOXNADALEN - Exkursjon vid Häsboån Vi kollar vad som finns i markerna runt Häsboån. Stefan Olander är med oss under dagen. Samling vid Flaxnan Kl 9.00. Samäkning från Norra Torget Edsbyn ca kl 08.40. Q8 Alfita ca 08.40. Kontakt: Stefan P 070-55 22 162 • MORA - Bok och spelbyttardag kl 11-15 Mora Bibliotek & kulturhus Kontaktperson: Sonja Viklund 070-24 14 268 • ORSA - Naturvård på våra ångar Frisks äng Bjus. Vi hjälps åt att städa och röja. Samling på resp äng kl 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375, Håkan Rundström 070 6651385 	<ul style="list-style-type: none"> • 30 maj GÄVLE - Integrations och familjedag i Valls Hage. Träffa andra, utbyt erfarenheter om den svenska naturen och lär dig mer tillsammans med andra. Flera organisationer och föreningar finns på plats. • MORA - Familjedag Liljeholmens Bondgård i Våmhus kl. 10.00 Kom och se på gårdens hästar, höns, hundar, får och grisar. Föreningen bjuder på hästskjuts och fika till barnen, korv och saft. Läs om gården på www.liljeholmensbondgard.se Kontaktperson: Ulf Jernberg 070-176 37 89 • ORSA - Naturvård på våra ångar Hällbergs fåbod med Gökotta Vi hjälps åt att städa och röja. Samling på resp äng kl 09.00 Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375, Håkan Rundström 070 6651385 • HANEBO - Utflykt till Hårgabodarna och märdnästorpet Vi besöker den renoverade fåbodvallen i Hårgabodarna och finnbofattningen Märdnästorpet kl 08:00 träffas vi på nya parkeringen vid ICA i Kilafors för samäkning. Ta med fika! Har du frågor? Ring Kent tel. 0278-65 09 19 / 070-350 19 92 • MALUNG/SÄLEN - Cykelloppet Öjesjön runt I samarbete med Öje IF Start och mål i Öje 	
17 maj	<ul style="list-style-type: none"> • ORSA - Allmogeäkern på Brantudden vid småbåtshamnen. Sädd. Samling 09.00. Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375 • BOLLNÄS - Fåglar vid sässmanområdet Samäkning från Statoil i Bollnäs kl. 05.55. Samling vid reningsverket i Edsbyn kl. 06.30. Per-Erik. Tel. 073-055 31 90. Samarrangemang med BFK Ledare. Stefan Persson, Bollnäs Fågelklubb. • MALUNG/SÄLEN - Fågeltur till Tisjön - Vi åker till Tisjön, en av de bästa fågellokaler i kommunen, och ser vad vi hittar för trevliga arter som anlänt inför häckningssäsongen. Samling vid sjukstugan i Malung 07:00 	<ul style="list-style-type: none"> • 31 maj NORDANSTIG - Johan-dagen. En barnen och ungdomars dag i naturens tecken. Aktiviteter för alla åldrar med massor att göra och upptäcka längs Harmängersån mot havet i öster. Örn-området i Strömsbruk. Parkering vid Reningsverket och Strömshall. kl 12-15 Upplysningar: Erling Selling, tel 0652-30221, Torsten Hansson, tel 0652-320 51 och 070-265 70 44, Inger Åhslund, tel 0652-302 50 och 070-270 48 97 • MALUNG/SÄLEN - Märkning av pilgrimsfalk i Vansbrotrakten Under juni får vi närvara vid märkning av pilgrimsfalksungar i Vansbrotrakten. De som är intresserade kan anmäla sig via mejl innan 31 maj, OBS endast ett fåtal platser! Anmälan till: bertil.helmerson@naturskyddsforeninge.se 	
19 maj	<ul style="list-style-type: none"> • FALUN - Kvällsutflykt till Backa Våtmark Vi tittar och lyssnar på vårens fåglar. Ta med fika! Samling vid Posten-parkerings ringen kl. 19.00 för gemensam färd till Danholn. Richard Holmqvist guidar. Kontaktperson: Eva Bååth-Holmqvist, 070-355 11 98. 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 jun LJUSDAL/RÄTTVIK/VOXNADALEN - Resa till Hamra Nationalpark. Guide: Jan Hedman. Ta med matsäck. Samling vid stora entrén till nationalparken kl 19. Samäkning Torget i Rättvik kl 16.00, Näcken i Furudal kl 16.30. Kontaktperson: Lennart Embro tel. 070-581 26 62 Samäkning Norra Torget i Edsbyn kl 17. Kontakt: Stefan Persson tel 070-55 22 162 • NORDANSTIG - Naturnatten Vi besöker Lappkyrkan på Nyboderberget, en säregen naturformation med inslag av vackert gammal skog. Vi grillar, umgås och njuter av den vackra naturen. Vandring på stig ca 1,5 + 1,5 km. Ta med något att grilla! Samling vid Ålgeredsgården i Ålgered kl 20.00. Upplysningar: Inger Åhslund, tel 0652-302 50, 070-270 48 97 	

5 juni

NATURNATTA

- GAGNEF - Naturnatta Sjöbotten, Sör Rälta
Vandra på Sjöbotten och lyssna efter försommarnattens ljud och känna dess dofter. Eftersom gräset ofta blir daggigt rekommenderas stövlar. Samling Djura kyrka kl 21. Kontaktperson: Åke Tidigs 0241-30456, 076-8247329.
- LUDVIKA - kl 18 samlas vi på parkeringen vid Mossplan och åker till Finngården Rikkenstorp. Där finns lammungar, ekoodling och avkopplande omgivning som förhoppningsvis bjuder på djurliv som vi kan njuta av; fåglar, fladdermöss och insekter/fjärilar. Ta med matsäck och lämpliga kläder. Vi samåker så även de som inte har tillgång till egen bil kan följa med.
Frågor: kontakta Ola 070 - 62 17 314
- VANSBRO - Naturnatta
Rostberget - samling Villa Heden i Nås kl 20.00
- SÅTER - Naturnatta på Uvberget med övernattnig.
Samling vid Biblioteket kl. 19.00 eller badplatsen Övre Klängen
- LEKSAND - Naturnatta Nattsångarvandring runt Limsjön eller annan sjö.
Samling kl 21 Norsbro.
Samarr. med Fågelklubben. Kontakt: Bertil Jenning 070-280 73 46
- MORA - Naturnatten Flenberget kl 21.00
Vi vandrar upp på Flenberget vid Gesunda, njuter av utsikten och kikar in i den gamla silvergruvan. Ta med matsäck. Samåkning från Sollerö kyrka.
Kontaktperson: Hans Persson 0250-211 75
- ORSA - Naturnatta
Samåkning kl 20.30 från biblioteket till Näsudden. Ta med matsäck.
Kontakt: Birgitta Blomberg Quintino,
076 7862150 och Ewa Andersson, tel 0250-41721
- MALUNG/SÅLEN - Naturnatta
5-6 juni - Mer info kommer!

6 juni

- FALUN - Naturnatta med övernattnig vid Råberget mellan Karlsbyheden och Korså bruk. Mer om tider kommer på hemsidan falun.naturskyddsfoeningen.se några veckor före.
Kontaktperson: Eva Allhed 076-36 72 356 eller eva.allhed@hotmail.com

7 juni

- LEKSAND - Fjällberget
Invigning av naturreservatet. Samling kl.10 Kulturhus-P.
Kontaktperson: kommunekolog Åsa Rydell 070-558 02 29

8 juni

- DELLENBYGDEN - De vilda blommornas dag i Dellenbygden
Kontaktperson Bo Silwer Telefon 073-184 14 16.

9 juni

- ORSA - Skåda fjärilar med Felix Fotling
Samling kl 15.00 vid biblioteket.
Ledare: Roland Öjeskog tel 070 2455375

13 juni

- MORA - Natursnokarna, Åtbara växter
Samling vid Kajen i Mora kl 10. Samarr. med Ett Mora för alla
Kontaktperson: Mesud Djangoi 0736-15 85 15
- LEKSAND - En lämplig dag i mitten av juni Pilgrimsfalks exkursion Ev. ringmärkning Tid och plats får man reda på efter intresseanmälan till Lars Leksén.
Begränsat antal platser.
Samarrangemang Fågelklubben
Föranmälan: perjonslars@gmail.com 070-329 13 57

14 juni

VILDA BLOMMORNAS DAG

- BORLÄNGE - Blomstervandring tillsammans med DABS
Mer information kommer på hemsidan www.naturskyddsforeningen.se/borlange
Kontaktperson Kristina Homman 0243-184 84
- GAGNEF - De vilda blommornas dag
Förra året besökte vi underbara blomsterängar i Bodarna. Vilket målet blir i år beslutas senare. Samling Dalviks kvarn, Djurås kl 9.00
Vandringsledare: Inge Palmkvist. Kontaktperson: Pelle Florell 0241-61 590.
- MALUNG/SÅLEN - De vilda blommornas dag
På de vilda blommornas dag besöker vi Nordvallssälen. Samling vid Lidl 10:00
- VANSBRO - De vilda blommornas dag
Sigfridstorp och Övre kampmossen. Samling kl. 10.00 vid Nås Kyrka.
- FALUN - Blomstervandring på de Vilda Blommornas dag
I samarrangemang med Dalarnas Botaniska sällskap, DABS.
Se kommande annonsering för mer detaljer på www.dalafloren.se
Kontaktperson: Eva Allhed 076-3672356 eller eva.allhed@hotmail.com
- ORSA - Naturandakt med Orsa Församling kl 11
Samling kl 10.30 vid kyrkan för färd till blomsterängen.
Se annons en vecka innan. Efter andakten firar vi De vilda blommornas dag med blomstervandring. Ledare: Roland Öjeskog 070 2455375
- RÄTTVIK - Vilda Blommornas dag
Samling torget i Rättvik för samåkning kl 9.30, vid södra vägskalet i Dalbyn kl 10.00. En vandring runt Lintjärn i Ore (Sörboda) med botanisten Gunnar Hagelin som guide. Vid Lintjärn finns öppna marker med bl a en bäckravin, rikkärr. Här kan man hitta bl a bunkestarr, dvärghäxört, blåtury. Och har vi tur - även daldockor. Kontaktperson: Katrin Lohed-Söderman tel. 070-5147480 .
Samarrangemang med Ore Hembygdsförening.
- NORDANSTIG - Växtvandring på Långnåset, en långsmal naturskön udde, som sträcker sig långt ut i Älgeredssjön.
Samling vid ICA i Bergsjö kl 10.00.
Upplysningar: Ann-Christin Jäderholm, tel 0652-161 81

Gävle-Dala Natur är Naturskyddsforeningen Gävleborg och Dalarnas medlemsblad. Alla kretsar och medlemmar är varmt välkomna att bidra till tidningens innehåll. Kontakta kansliet.

Alla arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet, vårt studieförbund.

Nr 3 av Gävle-Dala Natur kommer ut i mitten av juni, manusstopp 13 maj.

Ansvarig utgivare:

Stefan Persson, helsingebilder.nu@gmail.com, 070-55 22 162

Redaktör/Layout:

Elvira Varghans, elviravarghans@gmail.com, 070-77 99 514

Naturskyddsforeningen
Gävleborg

Naturskyddsforeningen
Dalarna

Studieförbundet